

اخوانیات در اشعار

استاد شهریار

دکتر محمد تقی سبک‌دل

انتشارات بهاردخت

دفتر مرکزی: تبریز، انتشارات بهاردخت

تلفن: ۰۹۱۴۸۰۲۰۴۲۴

Email: bahardokhtpub@yahoo.com

اخوانیات در اشعار استاد شهریار

دکتر محمدتقی سبک‌دل

نوبت چاپ: اول، تبریز بهار ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قطع: وزیری ۲۱۶ صفحه

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۰-۱۸-۷

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: افرنک امین

سرشناسه: شهریار، محمد حسین، ۱۲۸۵-۱۳۶۷.

عنوان و نام پدیدآور: اخوانیات در اشعار استاد شهریار/محمدتقی سبک‌دل

مشخصات نشر: تبریز: بهاردخت، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۰-۱۸-۷

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: شعر فارسی - قرن ۱۴

Persian poetry - 20th century

رده‌بندی کنگره: PIR۸۱۲۵

رده‌بندی دیوبی: ۸۱/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۱۹۹۹۲

فهرست مندرجات

۹	دیباچه.....
۱۷	به گلشن آزادی.....
۱۸	قمر.....
۱۹	یک شب با قمر.....
۲۰	داغ لاله.....
۲۱	حبیبی.....
۲۲	ساز حبیب.....
۲۳	داغ همسر.....
۲۴	مشق استاد.....
۲۵	شفق خراسان.....
۲۶	کارگاه کشفانی.....
۲۷	بر سر خاک ایرج.....
۲۸	فریده.....
۲۹	سال شادروان سیدمحمد داودی (خراسانی).....
۳۰	ویلن تاجبخش.....
۳۱	پیر خرابات.....
۳۲	ماه محاق.....
۳۳	گل زبان در قفا.....
۳۴	حیات بی همسر.....
۳۵	داغ یاران.....
۳۶	عیدی عشاق.....
۳۷	یادی از ایرج.....
۳۸	هوای رشت.....
۳۹	سرود ساریان.....
۴۱	عبادت دوست.....

۴۲		غروب قمر
۴۳		تودیع استاد
۴۴		تار شهناز
۴۵		شهیار من
۴۶		سیاه مشق سایه
۴۷		به یاد فرزندی هنرمند
۴۹		به یاد استاد فرخ
۵۰		به شاعر ما مقتون
۵۱		لطف الله
۵۲		داغ حبیب
۵۳		به نام استاد فرخ، شاعر خراسان
۵۴		ساز عبادی
۵۵		سایه و مشیری
۵۶		شهریار و دهقان
۵۷		راهی به جنت
۵۸		سایه
۵۹		کاروان شوق
۶۰		شاعر افسانه
۶۱		به یاد شیدا
۶۲		لطف امیر - لطف الله
۶۳		داغ نورآذر
۶۴		به سروناز شیراز
۶۵		مرحبا حسین
۶۶		به یاد مرحوم میرزاده عشقی
۶۷		شهیار کو؟
۶۸		بمانیم که چه
۶۹		طوطی قناد
۷۰		با روح صبا
۷۱		پری و فروغ
۷۲		وافی

۷۳	اقبال و موسیقی
۷۴	عشق خونین
۷۵	اخگر نهفته
۷۶	بانو صبا
۷۷	غزل موشح
۷۸	یاد شهیار
۷۹	جشن دهقان
۸۱	سرو رسا
۸۲	سیمین بهبهانی
۸۴	خنده اشک آلود
۸۵	به دوست فاضلم میرزا رضاخان عقیلی (در خراسان)
۸۶	به یاد مرحوم ملک الشعرای بهار
۸۹	به دوست دانشمند سیادت
۹۰	فقدان عظیم
۹۱	داغ گلشن
۹۲	پروین بامداد
۹۳	نوای خراسان
۹۴	عین الحیات مرد
۹۵	داغ علمداری
۹۶	دریغ از پژمان
۹۷	«صبا» می میرد
۹۹	به یاد دکتر انصاری
۱۰۰	جواب نامه دختری به نام مینو
۱۰۱	مرگ شهیار
۱۰۲	بدرقه استاد بزرگ فقید «بهار»
۱۰۳	پرواز مرغ بهشتی
۱۰۵	بر سنگ مزار پسر عمه عزیزم حاجی میرزا محمدتقی باقرزاده
۱۰۶	سه تار عبادی
۱۰۸	درد بی درمان
۱۰۹	عروسی لطیف اله

۱۱۱	در ماتم پدر.....
۱۱۲	خزان هنر.....
۱۱۴	مناجات اقبال.....
۱۱۵	به یاد همسر.....
۱۱۶	کارگاه هنری استاد عرب‌زاده.....
۱۱۸	جشن سده اقبال.....
۱۲۴	نامه‌ای به یحیی ریحان.....
۱۲۶	آه از صدای تو.....
۱۲۸	به یاد شاعره ناکام «پروین اعتصامی».....
۱۲۹	گلشن آزادی.....
۱۳۱	در رثای خلد آشیان آیت‌الله العظمی بروجردی.....
۱۳۳	سرهنگ شهبازی.....
۱۳۵	جواب قصیده استاد عزیز، نویسنده.....
۱۳۷	جواب نامه.....
۱۳۸	چشم حبیب.....
۱۴۰	تبریز محروم.....
۱۴۲	به برادرزاده‌ام هوشنگ.....
۱۴۸	پری.....
۱۵۳	خطاب به دوست.....
۱۵۶	به فرزندم هادی.....
۱۵۸	جواب نامه.....
۱۶۰	جلال عزیز.....
۱۶۲	بانو فرخ‌زمان پارسای.....
۱۶۳	مدیر کل ثبت «کاظم سمیعی».....
۱۶۵	بنفشه خاطرنواز.....
۱۶۷	تنبيه نادر.....
۱۶۸	سرباز گمنام.....
۱۶۹	عرض تسلیت.....
۱۷۰	بر سنگ مزار پدرم رحمته الله علیه
۱۷۱	بانو امینی.....

۱۷۲	ساز «عبادی» و خاطره‌هایش.....
۱۷۳	جواب نامه دوم مینو به استقبال شعر خود ایشان.....
۱۷۴	خاطره پروانه.....
۱۷۵	تقریظ برای دیوان استاد ملک حجازی قلم.....
۱۷۶	مرغ پر شکسته.....
۱۷۷	طوفان اشک و آه.....
۱۷۸	آواز ایرج.....
۱۷۹	انتخاب حبيب ميکده.....
۱۸۰	یادی از گلشن.....
۱۸۱	داغ بی‌زنه.....
۱۸۲	خطاب به دوست عزیزم.....
۱۸۳	تذهیبی به دیوان استاد مشفق کاشانی.....
۱۸۴	ماده تاریخ مرحوم مهندس ورنوس.....
۱۸۵	خیرمقدم عماد.....
۱۸۶	خط ثلث.....
۱۸۷	غلغل در فرهنگ.....
۱۸۸	رثای ثریا.....
۱۸۹	لیلا.....
۱۹۰	خیرمقدم.....
۱۹۱	داغ جانگداز.....
۱۹۲	بر سنگ مزار جوان ناکام، علی فیروزان.....
۱۹۳	بر مزار همسر طلیعه.....
۱۹۴	قربانی دریا.....
۱۹۶	تشکر از دکتر راجی.....
۱۹۷	بر سنگ مزار مرحوم ملامحمد شیخ‌الاسلام.....
۱۹۸	به یاد استاد خط بزرگ فقید سیدحسین میرخانی.....
۲۰۰	عزیزه عزیزم.....
۲۰۱	دل و دلبر.....
۲۰۲	در استقبال مقدم آقای «سایه» شاعر معروف.....
۲۰۳	در بدرقه آقای «سایه».....

دیباچه

اخوانیه و اخوانیه‌سراییی یکی از گونه‌های دیربای ادبیات فارسی و جزو زیرشاخه‌های ادبیات غنایی است که شاعران از سده‌های نخستین ادب فارسی بدان توجه داشتند. اخوانیه به اشعاری گفته می‌شود که میان دو شاعر که با یکدیگر رابطه دوستی و برادری دارند، رد و بدل می‌شود.

درون‌مایه اخوانیه‌ها بسیار گسترده است؛ اما بیشتر حول محورهای: ستایش از دوستان اهل فضل و ادب، احوال‌پرسی‌های دوستانه، شکوه و گلایه‌های خصوصی، شکایت از روزگار و اهل روزگار، طنز و طبیعت و... می‌چرخد.

در این کتاب نمونه‌های اشعار استاد شهریار مورد توجه قرار گرفته است و نتایج این پژوهش نشان می‌دهد گسترش ابزارهای گوناگون ارتباطی در روزگار معاصر، از رونق اخوانیه‌سراییی کم نکرده است، هم‌چنین با وجود دگرگونی‌های بسیاری که ساخت و درون‌مایه شعر فارسی در سده حاضر به خود دیده است و بسیاری از قالب‌های کهن و گونه‌های ادبی در برابر تحولات شعر نوگرا به ورطه فراموشی سپرده شده‌اند. شاعران به شکلی بسیار گسترده، به سنت اخوانیه‌سراییی توجه داشته‌اند.